Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ______________________

   (Name) ______________________

2. (Signature) ______________________

   (Name) ______________________

Roll No. | | | | | | | | |

(In figures as per admission card)

Roll No. ______________________

(In words)

Test Booklet No.

J—3507

PAPER—III

Time : 2½ hours]

MANIPURI

[Maximum Marks : 200

Number of Pages in this Booklet : **32** Number of Questions in this Booklet : **26**

Instructions for the Candidates

1. Write your roll number in the space provided on the top of this page.
2. Answers to short answer/essay type questions are to be given in the space provided below each question or after the questions in the Test Booklet itself.

   No Additional Sheets are to be used.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to you. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as below :
   (i) To have access to the Test Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal and do not accept an open booklet.
   (ii) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the question booklet will be replaced nor any extra time will be given.**
4. Read instructions given inside carefully.
5. One page is attached for Rough Work at the end of the booklet before the Evaluation Sheet.
6. If you write your name or put any mark on any part of the Answer Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, you will render yourself liable to disqualification.
7. You have to return the Test booklet to the invigilators at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall.
8. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
9. **Use of any calculator or log table etc. is prohibited.**
10. **There is NO negative marking.**

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. पहले पृष्ठ के ऊपर नियत स्थान पर अपना रोल नम्बर लिखिए।
2. लघु प्रश्न तथा निबंध प्रकार के प्रश्नों के उत्तर, प्रत्येक प्रश्न के नीचे या प्रश्नों के बाद में दिये हुये रिक्त स्थान पर ही लिखिये।

   इसके लिए कोई अतिरिक्त कागज का उपयोग नहीं करना है।
3. परीक्षा प्रारम्भ होने पर, प्रश्न-पुस्तिका आपको दे दी जायेगी। पहले पाँच मिनट आपको प्रश्न-पुस्तिका खोलने तथा उसकी निम्नलिखित जाँच के लिए दिये जायेंगे जिसकी जाँच आपको अवश्य करनी है :
   (i) प्रश्न-पुस्तिका खोलने के लिए उसके कवर पेज पर लगी सील को फाड़ लें। खुली हुई या बिना स्टीकर-सील की पुस्तिका स्वीकार न करें।
   (ii) **कवर पृष्ठ पर छपे निर्देशानुसार प्रश्न-पुस्तिका के पृष्ठ तथा प्रश्नों की संख्या को अच्छी तरह चैक कर लें कि ये पूरे हैं। दोषपूर्ण पुस्तिका जिनमें पृष्ठ / प्रश्न कम हों या दुबारा आ गये हों या सीरियल में न हों अर्थात किसी भी प्रकार की त्रुटिपूर्ण पुस्तिका स्वीकार न करें तथा उसी समय उसे लौटाकर उसके स्थान पर दूसरी सही प्रश्न-पुस्तिका ले ले। इसके लिए आपको पाँच मिनट दिये जायेंगे। उसके बाद न तो आपकी प्रश्न-पुस्तिका वापस ली जायेगी और न ही आपको अतिरिक्त समय दिया जायेगा।**
4. अन्दर दिये गये निर्देशों को ध्यानपूर्वक पढ़ें।
5. उत्तर-पुस्तिका के अन्त में कच्चा काम (Rough Work) करने के लिए मूल्यांकन शीट से पहले एक पृष्ठ दिया हुआ है।
6. यदि आप उत्तर-पुस्तिका पर अपना नाम या ऐसा कोई भी निशान जिससे आपकी पहचान हो सके, किसी भी भाग पर दर्शाते या अंकित करते हैं तो परीक्षा के लिये अयोग्य घोषित कर दिये जायेंगे।
7. आपको परीक्षा समाप्त होने पर उत्तर-पुस्तिका निरीक्षक महोदय को लौटाना आवश्यक है और इसे परीक्षा समाप्ति के बाद अपने साथ परीक्षा भवन से बाहर न लेकर जायें।
8. **केवल नीले / काले बाल प्वाईंट पैन का ही इस्तेमाल करें।**
9. **किसी भी प्रकार का संगणक (कैलकुलेटर) या लाग टेबल आदि का प्रयोग वर्जित है।**
10. **गलत उत्तर के लिए अंक नहीं काटे जायेंगे।**

MANIPURI

মণিপুরী

PAPER – III

পেপর – III

NOTE: **This paper is of two hundred (200) marks containing four (4) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.**

পেপর অসি মার্ক চনি (200) গীনি অমসুং তাংকক মরি (4) থোক্লা খায়দোকই। কেন্দিদেৎশিংনা মনুংদা পীরিবা অকুপ্পা ৱারোলশিংগী যতুংইন্না তাংককশিং অসিদা য়াওরিবা ৱাহংশিং খুমগদবনি।

SECTION - I

তাংকক – I

Note : This section contains five (5) questions based on the following paragraph. Each question should be answered in about thirty (30) words and each carries five (5) marks.

(5x5=25 marks)

তাংকক অসি মখদা পীরিবা পেরেগ্রাফ য়েংলগা শেম্বা ৱাহং যঙা (5) য়াওই। ৱাহং খুদিংমক মার্ক মঙা (5) গীনি অমসুং ৱাহে কুন্থ্রা (30) মুক্কী মনুংদা শোয়দনা খুমগদবনি।

(5x5=25 মার্ক)

যণ অমা লৈবদদি ফনা মুন্না য়েংই, তৌইগুম্বসুং মরুপ অমা ফংবদদি করিসু থোইনা খলহৌদে। ইচম চম্বা মতৌ অমদি ঙাইহাক্তং নুংঙাইমিন্নরুবতনা মরুপ হেক্তা মওনখি। মতৌ তম্নদবা মীওই লৈতে। অঙাং ওইরিঙৈদনা খরা ময়েক লানা মতৌ তম্নিংবা অমদি তম্নিংবগী মওং থেংনৈ। অদুগা অওইবমক্তি নহারোলগদী হৌরগা পুন্সি সন্ধগ য়ৌশিল্লবা মী ফাওবা মানা মানা নুংশিরুবা মতৌ তমজনিংবা মরুপ অদুগী মতৌ মরমচৎ ব্যবহারশিং তত্তনা নীংশিংই। মরম অসিনা কনাগুম্বনা চঙখোল্লবা লাইরিকশিংবুনীংথিজরবা মরুপকা পাংখকনি হায়না চাংদম্নে। হায়রিবা ৱাসিগী লৌশিন্নীংঙাইদি ঐনা মীঙোন্দগী মতৌ তম্মুবদু নীংশিংদুনা ঐঙোন্দগীসু মীনা অফ অফবা মতৌ কয়া লৌখিনবা হোৎনগদবনি, মসিতনা মরুপ ওইনরিবা মীওইশিংদু মহে মহে মপুঙ ফানগদবনি।

অফবা মনাৎ (স্বভাব) পুদি ফও-ফওবনা হান্না চুশিনবা হায়বসি মীওইবগী হৌনশনি। অঙাংনা অফবা পাউরৌ পাউতাক্তগী ফও-ফওবনা হান্না চিন্দা পুই, থোইনা ৱানা হোৎনরুদ্রবসু হেক্তা চুশিল্লি। নহারোলনা নীংথিনা স্বর চানা শেমদুনা শরুরিবা ঈশৈদি তুং-ওইনরগা তালজাওগী ঈশৈ স্বর কায়না লাওরকপা হেক তাবদা অঙাও-অফৈগী-চৌইরোল মাল্লবশিংদুনা হেন্না পামজৈ.।

করম্বা মীত্তইবু মরুপ ওইগদগে অমসুং করম্ববু থাদোক্কদগে হায়বদু নৈনসি। ঐঙোন্দগী য়াম্না হেন্না ৱাশক চেৎপা মীগা হায়বদি ঐগীদি হায়খ্রবদি লৌইরে, চুল্লবসু লাল্লবসু, মদুগী মহৈদু ফরবসু ফত্রবসু য়ানিংদ্রবদুদি য়ানিংদ্রে, কনাগীসু মৱা তারোই হায়বা মীতাগা মরুপ ওইরোইদবনি। ঐনা নিংলিবসি শোয়দনা ওইহনগদবনি মসি নত্রবদি ফত্রবনি হায়না মাগী মবুকথোক অদুতবু থোইদোক্লা লুনা নীংলিবা মীশক অসিদি নাকল অমত্ত। উবা মীতানি। মখোয়সি মশাগী অভিমত অদুতবু ইকাই খুন্নজবা নওনা অতৈ কনাবুসু থৌশানিংদ্রবনি। মরুপকী লমদদি মাগীৱাখল ঐগী ৱাখল অনীদু তিন্নরগা থবক পাঙথোক-মিন্নগদবনি।

1. কনাগুম্বনা চঙখোল্লবা লাইরিকশিংবু নীংথি জরবা মরুপকা পাংখকনি হায়না করম্না চাংদম্নরিবনো?

2. মরুপ ওইন রিবশিংগী মরক্তা মতৌ করম্না মপুঙ ফাহনগনি?

3. করম্বা মনাৎ না মীওইবদা হান্না চুশিনবগে হায়বদু খুদম পীদুনা তাউক।

4. করম্বা মীওইগা মরুপ ওইরোই দগে?

5. করম্বা মীওইবু নাকল অমওা উবা মীওইনি হায়বগে?

SECTION - II

তাংকক — II

Note : This section contains fifteen (15) questions each to be answered in about thirty (30) words. Each question carries five (5) marks.

(5x15=75 marks)

তাংকক অসিদা ৱাহং তরা মঙা (15) য়াওই অমসুং ৱাহং খুদিংমক ৱাহৈ কুন্থা (30) মুক্তা খুমগদবনি। ৱাহং খুদিংমক মার্ক মঙা (5) গীনি।

(5x15=75 মার্ক)

6. “পান্থোইবী খোঙ্গুন” দা য়াওবা নিংথৌ শাপাইবগী মরমদা ইরকউ।

7. “খাহি ঙম্বা” দা য়াওরিবা নিংথৌ অদুগী মরমদা ইয়ু।

8. 'হুরানবা মচা' কৌবা শৈরেংদা কবি সমরেন্দ্রনা ফোঙদোক্লিং লিবসি করিনো?

9. মনিপুরী সংস্কৃতিগী তোপ-তোপ্পা মশক তাকউ।

10. পাউরৌ কদায়বু কৌবগে ?

11. ভরত মুনিনা পীরম্বা রসশিংদুগী মমিং পীয়ু।

12. ৰাৰ্দসৱাৰ্থ না কবিতাগী মৰমদা কৰি হায়ৰম্বগে?

13. মণিপুরী লোনগী সিলেবল মখল কয়ানো? খুদম পীদুনা তাকউ।

14. ভারতকী লোনশিংদগী মণিপুরীদা হন্দোকপা লীলা (দ্রামা) মঙাখক হন্দোক পগী মিংশিংগা কোন্ননা ইয়ু।

15. জি. সি. তোংব্রানা য়ুরোপকী লোনশিংদগী মণিপুরীদা হন্দোকপা লাইরিকশিংদু করি করিনো?

16. ফোক লিত্রেচর কদায়বু কৌবগে?

17. অনুভাব হায়বসি করিনো?

18. উপন্যাস অমদা করি করি মচাক চঙবগে তাকউ ।

19. ‘য়াওশঙ’ দা হোংলক্লিবা মশকশিংদু করি করিনো ?

20. ‘মোর্দনিজম’ করিনো?

SECTION - III

তাংকক – III

Note : This section contains five (5) questions of twelve (12) marks each. Each question is to be answered in about 200 words.

(12x5=60 marks)

তাংকক অসি ৱাহং মঙা (5) য়াওই। ৱাহং খুদিংমক মার্ক তরানিথোই (12) গীনি অমসুং ৱাহৈ চনি (200) মুক্তা খুমগদবনি।

(12x5=60 মার্ক)

21. অনুবাদ সাহিত্যনা মণিপুরী সাহিত্য চাউখৎহনবদা করি থৌদাং লৌরিবগে?

22. লাল মতুংগী মণিপুরী শৈরেংগী খোঙচৎকী মরমদা ৱারেং অমা ইয়ু।

23. শগোল কাঙজৈ মশান্নগী মরমদা ৱাবেং অমা ইয়ু।

24. অরিবা মণিপুরী সাহিত্য অমসুং ময়ায় চনবা মণিপুরী সাহিত্য অনীগী খেন্নবদু উৎতুনা ৱারেং অমা ইরকউ।

25. ফোকসোংনা মণিপুরী সংস্কৃতি গী মশক কদায় ফাওবা তাকপগে হায়বদু খুদম পীদুনা তাকউ।

SECTION - IV

তাংকক – IV

Note : This section consists of one essay type question of forty (40) marks to be answered in about one thousand (1000) words on any of the following topics. This question carries 40 marks.

(40x1=40 marks)

তাংকক অসিদা মার্ক নিফু (40) পীবা রচনা মওংগী ৱাহং অমা য়াওই অমসুং মখাদা পীরিবা হীরমশিং অসিদগী অমখক খল্লগা ৱাহৈ লিশিং (1000) মুক্কী মনুংদা খুমগদবনি।

(40x1=40 মার্ক)

26. লাল মতুংগী মণিপুরী উপন্যাসকী খোঙচৎকী মরমদা ৱারেং অমা ইরকউ।

নৎত্রগা

মণিপুরী সাহিত্যগী ময়ায় চনবা মতমদা ইতিহাসতা য়ুম্ফম ওইবা পূন্সি ৱারী উৎপা লাইরিক অমা খঙ্গৎলগা নৈনৌ।।

নৎত্রগা

অঙনবা যতমগী মণিপুরী লৌচা পথাপকী মরমদা ৱারেং অমা ইয়ু।

FOR OFFICE USE ONLY							
Marks Obtained							
Question Number	**Marks Obtained**	**Question Number**	**Marks Obtained**	**Question Number**	**Marks Obtained**	**Question Number**	**Marks Obtained**
1		26		51		76	
2		27		52		77	
3		28		53		78	
4		29		54		79	
5		30		55		80	
6		31		56		81	
7		32		57		82	
8		33		58		83	
9		34		59		84	
10		35		60		85	
11		36		61		86	
12		37		62		87	
13		38		63		88	
14		39		64		89	
15		40		65		90	
16		41		66		91	
17		42		67		92	
18		43		68		93	
19		44		69		94	
20		45		70		95	
21		46		71		96	
22		47		72		97	
23		48		73		98	
24		49		74		99	
25		50		75		100	

Total Marks Obtained (in words) ....

(in figures) ....

Signature & Name of the Coordinator ....

(Evaluation) Date ....